

2011-04-06

Dnr 43-2010:5178

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Scheeleskolan
i Köpings kommun

2011-04-06

2011-04-06

1 (5)

Dnr 43-2010:5178

Rektorn vid Scheeleskolan
Barnhemsgatan 55
731 33 Köping

Köpings kommun
731 85 Köping

Tillsyn i Scheeleskolan

Grundskola årskurserna 6-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Scheeleskolan och Köpings kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Tillsynen visar att det finns vissa brister i Scheeleskolan som behöver åtgärdas. Bland annat behöver elevernas kunskapsresultat förbättras eftersom tillsynen visar att drygt en fjärdedel av eleverna i årskurs 9 inte når målen i samtliga ämnen. Även skolans genomsnittliga meritvärde ligger lågt i jämförelse med riket.

2011-04-06

2 (5)

Dnr 43-2010:5178

Rektorn behöver också ta ett ökat ansvar för att elevernas kunskapsresultat utvärderas och följs upp. Till exempel behöver skillnaderna i resultat mellan flickor och pojkar, mellan olika ämnen och mellan resultaten på de nationella ämnesproven och elevernas slutbetyg närmare analyseras. Rektorn behöver också försäkra sig om att den statistik som skolan redovisar är korrekt och överensstämmer med den nationella statistiken.

Tillsynen visar också att det finns stora brister vad gäller de stödinsatser som ges till elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd. Rektorn behöver se till att alla elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd får detta. Organiseringen av stödet på skolan behöver också utvärderas och stödinsatserna följas upp och omprövas så att rektorn är säker på att eleverna får rätt form av stöd. Även åtgärdsprogrammen behöver förbättras och rutinerna för när åtgärdsprogram ska skrivas behöver ses över.

Det finns ett flertal nyanlända elever i skolan och ca 30 av dem går i en förberedelseklass, den så kallade *Internationella klassen*. För dessa elever behöver rektorn ta ett större ansvar och se till att de får undervisning i alla ämnen. Skolan behöver också se över rutinerna för utslussning av dessa elever till ordinarie klassundervisning. Endast de elever som bedöms vara i behov av specialpedagogiskt stöd i särskild undervisningsgrupp ska under en längre tid vara kvar i en förberedelseklass. Det är därför viktigt att det fortlöpande sker individuella prövningar av hur länge en elev ska vara kvar i förberedelseklass. Studiehandledning på modersmålet måste också ges till alla elever som är i behov av detta.

Skolinspektionen kan konstatera att det finns vissa områden som fungerar väl. Till exempel har Skolinspektionen sett flera goda exempel på undervisning som gör det möjligt för eleverna att kommunicera och utbyta information i muntlig och skriftlig form samt lösa problem, argumentera och pröva olika antaganden. Eleverna har också genomgående god kännedom om vilka målen är för undervisningen och vilka krav det ställs på dem för att de ska kunna få ett visst betyg.

2011-04-06

3 (5)

Dnr 43-2010:5178

Skolinspektionen har i tillsynen av Scheeleskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Scheeleskolan. En alltför hög andel elever saknar fullständiga slutbetyg i årskurs 9. Även meritvärdet och till viss del andelen behöriga elever till gymnasiets nationella program behöver förbättras (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Grundskolans kursplaner och betygskriterier).
- All pedagogisk personal i Scheeleskolan har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § 1985 års skollag).
- Rektorn ser inte till att lärarnas arbete med att ge eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling uppfyller författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn utvärderar och omprövar inte regelbundet de särskilda stödinsatser som ges (5 kap. 1 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Eleverna upplever inte att undervisningen alltid är tillräckligt stimulerande (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).
- Eleverna ges inte tillräckligt med möjligheter att öka sitt inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Rektorn ser inte till att alla lärare tar ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs (Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer).
- Rektorn ser inte till att det i skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling (14 a kap. 8 § 1985 års skollag, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).

2011-04-06

4 (5)

Dnr 43-2010:5178

- Skriftliga bedömningar ges inte i enlighet med författningarnas krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Scheeleskolans betygskatalog förs inte i enlighet med författningarnas krav (7 kap. 9 och 11 §§ grundskoleförordningen, Skolverkets föreskrifter om utformning av betygskatalog för grundskolan (SKOLFS 2009:27).
- Rektorn ser inte till att alla elever erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar (4 kap. 3 a § 1985 års skollag, 1 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan erbjuder inte eleverna språkval i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen).
- Skolan erbjuder inte eleverna modersmålsundervisning i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 9-14 §§ grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte alltid för elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet och uppfyller inte alltid författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet (1 kap. 2 § 1985 års skollag, 4 kap. 1 § 1985 års skollag, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Studiehandledning på modersmål ges inte till alla elever som har behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn fattar inte alltid beslut enligt bestämmelserna (21 § förvaltningslagen (1986:223) 5 kap. 1 och 5 §§ grundskoleförordningen, 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2.

Rektorn och Köpings kommun har ansvar för att Scheeleskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag kommunbeslutet för Köpings kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Köpings kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

2011-04-06

5 (5)

Dnr 43-2010:5178

I ärendets slutliga handläggning har utredare Eva Lanteli deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ann-Christin Hartman
Enhetschef

Elisabeth Ritchey
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Scheeleskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Köpings kommun under januari – mars 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Scheeleskolan den 23-25 februari 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett kommunbeslut. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Scheeleskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Scheeleskolan intervjuades skolledning, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn%20och%20granskning)).

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever i Scheeleskolan.

Scheeleskolan	Antal elever
Grundskola	360

Källa: Skolans egna uppgifter, hösten 2010.

Scheeleskolan ligger cirka en kilometer från Köpings centrum och har utbildning för elever i årskurserna 6-9. Eleverna är fördelade på 16 klasser i fyra arbetslag. Ett arbetslag har en NO-profil med extra lektioner i naturorienterade ämnen. I skolan finns en förberedelseklass för nyanlända elever, *Internationella klassen*, med cirka 30 inskrivna elever. På skolan finns även särskola. Denna verksamhet leds av en annan rektor och bedöms i ett eget beslut.

Skolan leds av en rektor som tillsammans med ledningsgruppen ansvarar för skolans verksamhet. I ledningsgruppen ingår, förutom rektorn, skolans biträdande rektor och fyra arbetslagsledare. De har mötestid en gång i veckan. Skolans elevhälsoteam består av rektorn, biträdande rektor, två specialpedagoger, skolsköterska, kurator och studie- och yrkesvägledare.

Tillsynsprotokoll för Scheeleskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och
utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Scheeleskolan. En alltför hög andel elever saknar fullständiga slutbetyg i årskurs 9. Även meritvärdet och till viss del andelen behöriga elever till gymnasiets nationella program behöver förbättras.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Grundskolans kursplaner och betygskriterier

Motivering:

Enligt Skolverkets uppföljningsstatistik för år 2010 nådde 74 procent av eleverna i årskurs 9 målen i alla ämnen. Detta är lägre än motsvarande siffra för riket som var 77 procent. Det genomsnittliga meritvärdet var 201, vilket kan jämföras med rikets 209. Andelen elever behöriga till nationellt program i gymnasieskolan var vid samma tidpunkt drygt 86 procent, vilket är något lägre än andelen i riket där motsvarande siffra var drygt 88 procent. Skolans resultat för andelen elever med fullständiga slutbetyg och meritvärdet har förbättrats jämfört med år 2009.

Av statistiken framgår också att det finns stora skillnader i resultat mellan flickor och pojkar. Flickorna har ett högre meritvärde än pojkarna, men andelen flickor som nådde målen i alla ämnen och andelen flickor behöriga till nationella gymnasieprogram var år 2010 klart lägre än motsvarande andel pojkar. Det finns också stora skillnader i betygssättning i olika ämnen mellan flickor och pojkar. Till exempel har betydligt fler flickor betyget mycket väl godkänt i flera ämnen, bland annat i bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, språkval och musik. Samtidigt finns det en påtagligt högre andel flickor som *inte* når målen i vissa ämnen, till exempel fysik och historia. Skolinspektionen konstaterar att skolan inte analyserat skillnaderna i kunskapsresultaten mellan flickor och pojkar på ett tillräckligt systematiskt sätt.

Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9 år 2010 visar på genomgående låga resultat. I matematik nådde 28 procent av eleverna inte målen i ämnet. I svenska nådde inte 13 procent av eleverna målen och i delprovet *Läs-förståelse* klarade 31 procent av eleverna inte kravnivån. I det nationella ämnesprovet i fysik nådde inte 33 procent av eleverna målen.

Skolinspektionen har också granskat relationen mellan betygen på de nationella ämnesproven i årskurs 9 och elevernas slutbetyg för år 2010. I ämnena svenska och matematik fick eleverna betydligt högre slutbetyg än motsvarande betyg på nationella ämnesprovet. I svenska var det 43 procent av eleverna som fick högre slutbetyg jämfört med provbetyget, och i matematik var det 53 procent som fick högre slutbetyg. I fysik var skillnaderna anmärkningsvärt stora genom att 73 procent av eleverna som fick högre slutbetyg. Dessutom deltar en relativt stor andel elever inte i de nationella ämnesproven. I till exempel matematik deltog inte 29 av 133 elever, i engelska deltog inte 20 elever och i ämnesprovet i fysik deltog inte 36 av 138 elever.

Vid en granskning av de resultat som Scheeleskolan redovisar i sin kvalitetsredovisning framkommer att skolan genomgående presenterar andra siffror än de som finns i Skolverkets nationella statistik. Till exempel redovisar skolan ett betydligt lägre genomsnittligt meritvärde medan andelen elever som nått målen i alla ämnen ligger något högre än vad den nationella statistiken visar. Även resultaten vid de nationella ämnesproven uppvisar stora avvikelser från den nationella statistiken. Vid intervjuer med skolledning och lärare framkommer att de inte haft kännedom om att skolans uppgifter skiljer sig från den nationella statistiken. Rektorn uppger bland annat att det troligen har uppstått ett räknefel i det dataprogram som skolan använder sig av. Skolinspektionen anser att det är viktigt att de analyser som genomförs grundar sig på fullständiga, aktuella och korrekta kunskapsresultat.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

All pedagogisk personal i Scheeleskolan har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § 1985 års skollag

Motivering:

Enligt Scheeleskolans kvalitetsredovisning har drygt 88 procent av lärarna läsåret 2009/2010 utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Detta är en förbättring från tidigare läsår. Av skolans dokument som Skolinspektionen tagit del av och av intervjuer med skolledning och lärare framgår att vissa lärare saknar lärarutbildning bland annat i fysik, slöjd och spanska. Vissa lärare som undervisar i samhällsorienterade ämnen saknar utbildning för detta. Även flera av de lärare som arbetar med elever i behov av särskilt stöd saknar lärarutbildning. Rektorn behöver vid tjänstefördelning och kommande rekryteringar se till att det finns lärare med utbildning för den undervisning de bedriver. Med tanke på att det i Scheeleskolan finns svårigheter att ge alla elever det särskilda stöd de är i behov av, är det av stor vikt att de lärare som ansvarar för denna undervisning har lärarutbildning.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering**Bedömning:**

Rektorn ser inte till att lärarnas arbete med att ge eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling uppfyller författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av har stora brister. De insatser som skolan behöver vidta för att se till att eleven når målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna, redovisas mycket sparsamt. I stället beskrivs vad eleverna behöver göra för att utvecklas i ämnet. Eleverna skriver själva i sina utvecklingsplaner att de till exempel ska "prata mindre", "ta mer ansvar", "komma i tid" och "fokusera på lektionerna". Även i de skriftliga omdömen som

Skolinspektionen tagit del av är det inte ovanligt att lärarna kommenterar elevens beteende och uppförande. Till exempel står det att elever: *"pratar och driver omkring, i stället för att visa vad du kan i ämnet"*.

Enligt grundskoleförordningen kan den individuella utvecklingsplanen även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektor beslutar det. Det måste då framgå mot vilka mål elevens utveckling bedöms och de skriftliga omdömena får varken innehålla beskrivningar eller värderingar av elevens personliga egenskaper.¹ I de exempel som Skolinspektionen har tagit del av saknas en sådan koppling till läroplansmålen.

Det är inte heller tydligt vilka mål i kursplanerna som bedömningen av elevens utveckling grundar sig på. I några omdömen ges blockomdömen i de samhällsorienterade ämnesområdena och inte i varje enskilt ämne.

Med tanke på att det i skolan finns flera elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd, är det av stor vikt att skolans ansvar och insatser tydliggörs i de individuella utvecklingsplanerna.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Lärarna utvärderar kontinuerligt undervisningen. Däremot framkommer i samtal med lärarna att de inte har varit delaktiga i arbetet med att utvärdera och följa upp skolans gemensamma resultat.

¹ Se Skolverkets Allmänna råd och kommentarer: Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen, 2008

Till exempel har lärarna inte full kännedom om de skillnader i resultat som finns mellan olika ämnen, mellan flickor och pojkar och mellan betyg i nationella ämnesprov och slutbetyg. Rektorn bekräftar att lärarna inte har varit involverade i det systematiska kvalitetsarbetet på det sätt som skulle ha varit önskvärt. Eftersom skolan i sin analys inte har utgått från den nationella statistiken, finns det en rad faktorer som inte har noterats eller analyserats, till exempel den låga andelen elever som nått målen i alla ämnen.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att lärarna i högre grad involveras i det systematiska kvalitetsarbetet. Skolans uppföljning och utvärdering behöver grunda sig på den nationella statistiken och skolans analysarbete behöver fördjupas, såväl beträffande skillnader i kunskapsresultat mellan olika ämnen, mellan slutbetyg och nationella ämnesprov och mellan flickor och pojkar. Skolinspektionen kan också konstatera att brister i det systematiska kvalitetsarbetet påtalades redan vid förra inspektionen år 2003.

Bedömning:

Rektorn utvärderar och omprövar inte regelbundet de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

För Scheeleskolan finns nedtecknade rutiner för hur elevärenden ska hanteras på skolan. Av intervju med representanter från skolans elevhälsoteam och från lärare framkommer dock att dessa rutiner inte alltid följs. Likaså omprövas inte alltid de stödinsatser som ges till eleverna och personal ur elevhälsan och lärare uttrycker oro för att det särskilda stöd som ges till elever inte alltid är de bästa lösningarna för eleverna.

Av den enkät som Skolinspektionen genomförde i Scheeleskolan inför tillsynen framkommer att en stor andel lärare anser att arbetet med att ge eleverna särskilt stöd behöver förbättras. Till exempel anger drygt 55 procent att påståendet

"Vi skulle kunna göra mer för våra elever i behov av särskilt stöd" stämmer helt och hållet. Andelen som uppger att det stämmer ganska bra är 37 procent.²

Rektorn har enligt läroplanen ansvar för skolans resultat och ett särskilt ansvar för att elevvårdsverksamheten utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Eftersom det på Scheeleskolan också finns elever som inte får det särskilda stöd som de bedöms behöva, är det av stor vikt att rektorn regelbundet omprövar de stödinsatser som ges.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Eleverna upplever inte att undervisningen alltid är tillräckligt stimulerande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

Av samtal och intervjuer med elever framkommer att många upplever vissa lektioner som enahanda och inte tillräckligt stimulerande. Till exempel får eleverna ibland arbetsuppgifter som de redan kan och som inte upplevs som utmanande. Av de intryck som Skolinspektionen fått genom lektionsbesök kan inspektörerna konstatera att det finns en mycket stor variation mellan olika lektioner. Vissa lektioner framstår som mycket stimulerande där eleverna uttrycker stor lust att lära, medan andra lektioner präglas av stökighet, oro och bristande engagemang från eleverna. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att lärarna ges möjligheter att organisera och genomföra sitt arbete så att eleverna upplever nyfikenhet och lust att lära.

² Enkätsvaren bygger på drygt 9500 svar av undervisande pedagoger i 476 skolor. Svarsfrekvensen på Scheeleskolan var drygt 71 procent (27 av 38 lärare).

Bedömning:

Eleverna ges inte tillräckligt med möjligheter att öka sitt inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Tillsynen visar att elevernas möjligheter till inflytande över sitt eget lärande behöver förbättras i Scheeleskolan. Enligt eleverna är det stora skillnader mellan lärarna om de får vara med och ha synpunkter på innehållet eller på planeringen av undervisningen. För vissa lärare få de ofta komma med förslag på arbetsuppgifter och arbetssätt, medan andra lärare inte ger eleverna några möjligheter att påverka planering och undervisning. Elevernas iakttagelser bekräftas av såväl lärare som inspektörerna samtalat med, som av lektionsbesök som inspektörerna genomfört.

Även i den enkät som Skolinspektionen genomförde inför tillsynen bekräftas att en betydande andel lärare tycker att eleverna inte ges möjligheter till delaktighet och inflytande. Till exempel svarar 41 procent av undervisande pedagoger på frågan *"Jag planerar hur undervisningen ska genomföras tillsammans med mina elever"* att det stämmer ganska dåligt.³

Det är viktigt att alla lärare arbetar i enlighet med läroplanen för att ge eleverna möjligheter till ökat inflytande med stigande ålder. Tillsammans med eleverna ska lärarna planera och utvärdera undervisningen och förbereda eleverna för delaktighet och ansvar. Skolinspektionen konstaterar också att vid förra inspektionstillfället år 2003 påpekades brister i Scheeleskolan vad gäller elevernas möjligheter till inflytande över sitt eget lärande.

³ Enkätsvaren bygger på drygt 9500 svar av undervisande pedagoger i 476 skolor. Svarsfrekvensen på Scheeleskolan var drygt 71 procent (27 av 38 lärare).

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rektorn ser inte till att alla lärare tar ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av skolans trivselregler som alla elever väl känner till och som har arbetats fram i samråd med eleverna. Eleverna uppger dock i samtal och intervjuer att alla lärare inte är lika konsekventa med att säga till när någon bryter mot reglerna. I samtal och intervjuer med lärare och övrig personal bekräftas att alla lärare inte tar lika stort ansvar för att se till att reglerna följs. Skolinspektionen kunde också observera att den regel som säger att "*läraren ansvarar för arbetsron i klassrummen*" inte följs av samtliga lärare.

Bedömning:

Rektorn ser inte till att det i skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven på en sådan plan.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av Scheeleskolans likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling, kallad *Trygghetsplan*. I denna redovisas bland annat skolans förebyggande åtgärder och vilka konkreta åtgärder som ska vidtas vid diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Den innehåller också en tydlig ansvarsfördelning mellan huvudman, rektor och personal samt en redovisning av elevernas delaktighet i arbetet för att skapa en trygg skola. Likaså finns en redogörelse för hur skolan går tillväga för att kartlägga förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Däremot saknas en tydlig redovisning av vad kartläggningen har kommit fram till och

de föreslagna konkreta åtgärderna är inte tydligt kopplade till resultatet av den kartläggning som skolan gjort. Detta behöver förbättras.

Skolinspektionen vill också påpeka att en av de åtgärder som vid flera tillfällen anges i Trygghetsplanen är *"Elevgrupper arbetar med Livskunskap: minst ett lektionsspass/vecka"*. I samtal och intervjuer med elever och lärare framkommer dock att de lektioner som benämns Livskunskap inte handlar om värdegrundsfrågor eller "livskunskapsfrågor" utan är tillfällen när lärare informerar elever eller när eleverna håller klassråd. Skolverket har i en utvärdering av metoder mot mobbning konstaterat att särskilda lektioner, schemalagda för alla klasser, i stället kan bidra till ökad mobbning.⁴ Scheeleskolan behöver därför ta ställning till vilket syfte dessa lektioner ska ha och diskutera innehållet i dem.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Skriftliga bedömningar ges inte i enlighet med författningarnas krav

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av några skriftliga bedömningar för elever i årskurs 9 som inte nått målen i ett ämne eller ämnesområde. Dessa innehåller i vissa fall en beskrivning av de mål som eleven inte har uppnått. Enligt grundskoleförordningen ska en skriftlig bedömning innehålla en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i ämnet. Av bedömningen kan också framgå de stödåtgärder som har vidtagits.

Bedömning:

Scheeleskolans betygskatalog förs inte i enlighet med författningarnas krav.

⁴ Se Skolverket (2011): Utvärdering av metoder mot mobbning, rapport 353.

Författningsstöd:

7 kap. 9 och 11 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av utdrag ur Scheeleskolans betygskatalog för årskurserna 8 och 9. Enligt Skolverkets föreskrifter om utformningen av betygskatalog för grundskolan (SKOLFS 2009:27) ska betygskatalogen innehålla uppgift om att en skriftlig bedömning har utfärdats i de fall när betyg inte har satts för att eleven inte har uppnått målen för slutbetyget. Detta saknas i de utdrag ur betygskatalogen som Skolinspektionen tagit del av.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Rektorn ser inte till att alla elever erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Författningsstöd:

4 kap. 3 a § första stycket första meningen 1985 års skollag

1 kap. 2 § första stycket grundskoleförordningen

Motivering:

I Scheeleskolan erbjuds undervisning för nyanlända elever i en så kallad förberedelseklass, *Internationella klassen*, som i sin tur är uppdelad i två olika grupper: en för nyligen anlända elever och en för de elever som lärt sig mer svenska och gått i klassen ca ett – två år. Av samtal och intervjuer med elever, lärare och skolledning framkommer att eleverna inte erbjuds undervisning i alla ämnen. Till exempel får de ingen undervisning i musik och slöjd. Skolinspektionen vill betona att alla elever, inklusive nyanlända elever, har rätt till undervisning i alla ämnen. Om en elev inte kan få undervisning som i rimlig grad är anpassad efter elevens situation och förutsättningar ska beslut om anpassad studiegång fattas.⁵ Se också nedan under *Rektors beslutsfattande*.

⁵ Se Skolverkets Allmänna råd för utbildning av nyanlända elever, 2008.

Bedömning:

Skolan erbjuder inte eleverna språkval i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

I Scheeleskolan erbjuds bland annat svenska och engelska som språkval. Av lektionsbesök och av intervjuer med lärare och elever framkommer att dessa lektioner också används som en stödåtgärd för de elever som är i behov av särskilt stöd i svenska eller engelska. På dessa lektioner får elever arbeta med andra uppgifter, t.ex. förbereda sig inför ett prov i något annat ämne, eller läsläsning. Detta strider mot författningarnas krav.

Bedömning:

Skolan erbjuder inte eleverna modersmålsundervisning i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

2 kap. 9-14 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

I Scheeleskolan finns elever med annat modersmål än svenska. Enligt skolledningen delar lärarna vid terminsstart ut en blankett om modersmålsundervisning till eleverna som de tar med sig hem. Ansvar för undervisningen och anställningen av modersmålslärare sker enligt rektorn centralt på skolkontoret. Dock finns i Scheeleskolan en lärare som ansvarar för modersmålsundervisning i arabiska. Skolledningen uppger att de, med undantag av modersmålsundervisningen i arabiska, inte känner till vilka elever som får modersmålsundervisning.

Av intervjuer och samtal med lärare och elever framkommer att det finns elever i Scheeleskolan som inte får modersmålsundervisning trots att de uttrycker att de skulle vilja ha det. Några av dessa elever talar romani chib. Med tanke på att romani chib är ett nationellt minoritetsspråk så finns det särskilda bestämmelser, till exempel att språket inte måste vara ett dagligt umgängesspråk i hemmet eller att det måste finnas minst fem elever i kommunen som önskar sådan undervisning.

Rektorn behöver försäkra sig om att modersmålsundervisning erbjuds i enlighet med författningarnas krav. Enligt läroplanen har rektorn också ett ansvar för skolans resultat och att detta följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Rektorn behöver också följa upp och utvärdera resultatet av den modersmålsundervisning som ges.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogram upprättas inte alltid för elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet och uppfyller inte alltid författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

För Scheeleskolan finns nedtecknade rutiner för när åtgärdsprogram ska upprättas. Av intervju med representanter från skolans elevhälsoteam och från lärare framkommer dock att dessa rutiner inte alltid följs och att åtgärdsprogram ibland upprättas först efter att skolans elevhälsoteam har kontaktats och inte vid kontaktlärares möte med elev, vårdnadshavare och berörda lärare, vilket står i rutinerna.

De åtgärdsprogram från Scheeleskolan som Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet. Vissa av programmen redogör inte tillräckligt tydligt för elevens behov och hur skolan ska arbeta för att tillgodose elevens behov. Det framgår inte heller hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen kan också konstatera att brister i skolans åtgärdsprogram påtalades redan vid förra inspektionen år 2003.

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § andra stycket sista meningen 1985 års skollag

4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Tillsynen visar att det finns elever som inte får särskilt stöd trots att de bedöms vara i behov av detta. I ämnena matematik och svenska erbjuds elever särskilt stöd i den så kallade *Solstugan*. Endast i undantagsfall kan personalen i Solstugan erbjuda stöd i andra ämnen och enligt rektorn kan elever tacka nej till det stöd som erbjuds i Solstugan. Personal från elevhälsan, lärare och elever uppger samstämmigt att det finns flera elever som skulle behöva stöd som inte kan få detta eftersom det bara är en person som arbetar i Solstugan. Rektorn och biträdande rektorn bekräftar att alla elever inte kan få så mycket stöd som de skulle behöva i Solstugan.

Förutom stöd i Solstugan kan elever enligt rektorn få stöd på annat sätt. Detta räcker dock enligt lärare och personal från elevhälsan inte till.

I Scheeleskolan ges också begränsade möjligheter till specialpedagogiskt stöd, trots att lärare uppger att det finns elever som skulle behöva detta. På skolan finns två specialpedagoger varav den ena i första hand är knuten till *Internationella klassen* och den andra till en särskild undervisningsgrupp kallad *Slussen*. Någon specialpedagogisk handledning har inte getts till lärarna, trots att det finns behov av detta.

Enligt Skolinspektionen är det av stor vikt att rektorn tar ett samlat grepp kring hur stödet på skolan organiseras. Alla elever har rätt att få det särskilda stöd som de bedöms behöva. Tidigare i denna rapport har påpekats att det är av stor vikt att rektorn tar ansvar för att stödinsatserna regelbundet omprövas. Rektorn behöver också se till att elevhälsans arbete utvärderas, att rutinerna för att upprätta åtgärdsprogram ses över och att åtgärdsprogrammen uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionen vill också påpeka att det är rektorn som ansvarar för skolans resultat och som beslutar om särskilt stöd för en elev. En elev kan därmed inte tacka nej till det stöd som rektorn mot bakgrund av lärarnas och elevhälsans bedömning beslutar om.

Bedömning:

Studiehandledning på modersmål ges inte till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Vid intervju och samtal med lärare, elever och skolläda­ring framkommer att det finns elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på sitt modersmål men som inte får detta. De elever som talar arabiska och somaliska och är placerade i *Internationella klassen* får studiehandledning på modersmålet. I övriga språk ges dock ingen studiehandledning. För elever i de ordinarie klasserna kan studiehandledning endast fås i spanska. Skolan behöver se till att alla elever som bedöms vara i behov av studiehandledning också får det.

Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande**Bedömning:**

Rektorn fattar inte alltid beslut enligt bestämmelserna.

Författningsstöd:

21 § förvaltningslagen (1986:223)

5 kap. 1 och 5 §§ grundskoleförordningen

8 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Vid tillsynen framkommer genom intervjuer med skolläda­ring, lärare och elever att eleverna i *Internationella klassen* ofta går kvar i denna klass under cirka två år. En av anledningarna till att eleverna inte slussas ut tidigare till ordinarie klasser uppges vara att det inte finns något stöd för dem att få på det egna modersmålet. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att en individuell bedömning görs av hur länge en elev ska vara kvar i förberedelseklass. Efter en introduktionsfas är det bara de elever som bedöms vara i behov av specialpedagogiska insatser i mindre grupp, som ska vara kvar i förberedelseklassen. För dessa elever behöver rektorn fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Ett beslut om placering i särskild undervisningsgrupp kan överklagas och ska därför också ha en överklagandehänvisning.